

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 17 вересня 2026 р. № 1146

ЗМІНИ,
що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України
з питань забезпечення академічної доброчесності як
передумови якісної підготовки та атестації
науково-педагогічних і наукових кадрів

1. У постанові Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 656 “Деякі питання реалізації статті 54 Закону України “Про вищу освіту” (Офіційний вісник України, 2015 р., № 73, ст. 2401; 2018 р., № 36, ст. 1271; 2024 р., № 44, ст. 2698, № 104, ст. 6636):

1) пункт 2 постанови викласти в такій редакції:

“2. Установити, що:

в Україні визнаються дійсними та не підлягають обміну атестати, видані Вищою атестаційною комісією та Міністерством освіти і науки, молоді та спорту;

пункт 22 затвердженого цією постановою Порядку втрачає чинність через рік з дня набрання чинності Законом України “Про академічну доброчесність”.”;

2) у Порядку затвердження рішень про присвоєння вчених звань, затвердженому зазначеною постановою:

пункт 5 викласти в такій редакції:

“5. Порядок присвоєння науковим і науково-педагогічним працівникам вчених звань вченими радами, основні критерії оцінки їх науково-педагогічної або наукової діяльності, порядок позбавлення вчених звань, а також розгляд повідомлень про порушення академічної доброчесності під час присвоєння вчених звань затверджує в установленому порядку МОН.”;

у пункті 8:

абзац восьмий підпункту 1 після слів “державою-агресором)” доповнити словами “, з дотриманням цінностей, принципів і правил академічної доброчесності”;

абзац восьмий підпункту 2 після слів “визначеній МОН” доповнити словами “(крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором), з дотриманням цінностей, принципів і правил академічної доброчесності”;

абзац сьомий підпункту 1 та абзац шостий підпункту 2 пункту 9 після слів “державою-агресором)” доповнити словами “, з дотриманням цінностей, принципів і правил академічної доброчесності”;

пункт 10 після слів “(крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором)” доповнити словами “, з дотриманням цінностей, принципів і правил академічної доброчесності”;

пункт 13 доповнити абзацом такого змісту:

“Якщо до МОН надійшло звернення з повідомленням щодо виявлення факту наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в науковій роботі, на підставі чи з урахуванням якої здобувачеві присвоєно вчене звання, атестаційна справа знімається з розгляду і повертається закладу вищої освіти (науковій установі), вчена рада якого (якої) присвоїла вчене звання, разом із зазначеним зверненням для розгляду уповноваженим органом закладу вищої освіти (наукової установи). У цьому разі вчена рада розглядає повторно питання про присвоєння відповідного вченого звання з урахуванням результатів розгляду обставин, наведених у зверненні.”;

пункт 21 викласти в такій редакції:

“21. Особа, якій присвоєно вчене звання, може бути позбавлена такого звання у разі:

виявлення МОН порушення вимог законодавства з питань присвоєння вчених звань;

виявлення уповноваженим органом закладу вищої освіти (наукової установи), Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (далі — Національне агентство) факту наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації у науковій роботі, на підставі чи з урахуванням якої присвоєно вчене звання;

позбавлення особи наукового ступеня та/або вченого звання, на підставі та/або з урахуванням якого (яких) особі було присвоєно вчене звання.

У разі виявлення порушення вимог законодавства з питань присвоєння вчених звань МОН:

затверджує рішення вченої ради про позбавлення вченого звання в установленому МОН порядку;

скасовує рішення про затвердження рішення вченої ради про присвоєння вченого звання;

визнає таким, що втрачає чинність, відповідний атестат.

У разі виявлення уповноваженим органом закладу вищої освіти (наукової установи), Національним агентством факту наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації у науковій роботі, на підставі чи з урахуванням якої присвоєно вчене звання, МОН:

скасовує рішення про затвердження рішення вченої ради про присвоєння вченого звання;

визнає таким, що втрачає чинність, відповідний атестат;

позбавляє заклад вищої освіти (наукову установу) права присвоювати вчені звання за відповідною кафедрою або з відповідної спеціальності строком на два роки.

МОН має право одержувати в установленому законодавством порядку інформацію, документи і матеріали, необхідні для розгляду питання про позбавлення вченого звання.

Особа, яку позбавлено вченого звання:

позбавляється права на гарантії, передбачені частиною другою статті 59 Закону України “Про вищу освіту”;

позбавляється права обіймати посаду, кваліфікаційні вимоги до якої передбачають обов’язкову наявність відповідного вченого звання.”.

2. У Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (Офіційний вісник України, 2016 р., № 29, ст. 1164; 2023 р., № 53, ст. 2970):

1) в абзаці першому пункту 8 слова “а також можуть мати” замінити словами “Про академічну доброчесність”, а також можуть мати”;

2) в абзаці другому пункту 9 слово “принципів” замінити словами “цінностей, принципів і правил”;

3) у пункті 19:

в абзаці четвертому слова “вченої ради” замінити словами “вченої ради закладу”;

доповнити пункт абзацом такого змісту:

“Науковий керівник, в дисертації аспіранта (ад’юнкта) якого виявлено факт наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, позбавляється права бути науковим керівником на строк від одного до трьох років.”;

4) пункт 20 доповнити абзацом такого змісту:

“За вчинення академічного саботажу (затягування або відмова у наданні/несвоєчасне надання висновку наукового керівника без поважної причини або з підстав, не пов’язаних з оцінкою роботи здобувача), за

схиляння до порушення академічної доброчесності до наукового керівника застосовуються санкції, визначені внутрішніми актами закладу відповідно до частини другої статті 22 Закону України “Про академічну доброчесність”. Повідомлення уповноваженого органу закладу розглядаються у порядку та у строки відповідно до статті 37 Закону України “Про академічну доброчесність”.”;

5) у пункті 25:

у підпункті 2 слова “виконує відповідну освітньо-наукову програму” замінити словами “забезпечує виконання відповідної освітньо-наукової програми”;

доповнити пункт абзацами такого змісту:

“Вимоги до наукових публікацій, в яких висвітлено наукові результати дисертації, встановлюються відповідно до законодавства, що регулює присудження ступеня доктора філософії.

Для наукових публікацій, опублікованих іншими ніж англійська іноземними мовами, структурний підрозділ своїм рішенням може зобов’язати здобувача надати перелік ключових слів та переклад державною мовою.”;

6) пункт 26 доповнити абзацом такого змісту:

“За вчинення академічного саботажу (затягування або відмова у наданні/несвоєчасне надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації без поважної причини або з підстав, не пов’язаних з оцінкою наукової якості дисертації здобувача), за схиляння до порушення академічної доброчесності до працівників структурного підрозділу закладу, що забезпечує виконання відповідної освітньо-наукової програми та здійснює підготовку здобувача, застосовуються санкції, визначені внутрішніми актами закладу відповідно до частини другої статті 22 Закону України “Про академічну доброчесність”. Повідомлення уповноваженого органу закладу розглядаються у порядку та у строки відповідно до статті 37 Закону України “Про академічну доброчесність”.”;

7) пункт 32 доповнити абзацом такого змісту:

“За вчинення академічного саботажу (затягування або відмова у наданні/несвоєчасне надання висновку наукового керівника без поважної причини або з підстав, не пов’язаних з оцінкою роботи здобувача), за схиляння до порушення академічної доброчесності до наукового керівника застосовуються санкції, визначені внутрішніми актами закладу відповідно до частини другої статті 22 Закону України “Про академічну доброчесність”. Повідомлення уповноваженого органу закладу розглядаються у порядку та у строки відповідно до статті 37 Закону України “Про академічну доброчесність”.”;

8) пункт 43 доповнити абзацом такого змісту:

“За вчинення академічного саботажу (затягування або відмова у наданні/несвоєчасне надання висновку наукового консультанта без поважної причини або з підстав, не пов’язаних з оцінкою наукових досягнень здобувача), за схиляння до порушення академічної доброчесності до наукового консультанта застосовуються санкції, визначені внутрішніми актами закладу відповідно до частини другої статті 22 Закону України “Про академічну доброчесність”. Повідомлення уповноваженого органу закладу розглядаються у порядку та у строки відповідно до статті 37 Закону України “Про академічну доброчесність”.”.

3. У постанові Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 “Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів” (Офіційний вісник України, 2021 р., № 92, ст. 5973; 2024 р., № 44, ст. 2698; 2025 р., № 69, ст. 4756):

1) пункт 2 постанови викласти в такій редакції:

“2. Установити, що:

атестація осіб, підготовка яких на здобуття наукових ступенів кандидата, доктора наук розпочата до 1 вересня 2016 р., здійснюється спеціалізованими вченими радами, утвореними відповідно до затвердженого цією постановою Порядку, присуджуються наукові ступені кандидата, доктора наук відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності Законом України “Про вищу освіту”, та видається диплом кандидата, доктора наук Міністерством освіти і науки;

в Україні визнаються дійсними та не підлягають обміну дипломи про наукові ступені, видані Вищою атестаційною комісією та Міністерством освіти і науки, молоді та спорту;

пункт 50 затвердженого цією постановою Порядку втрачає чинність через рік з дня набрання чинності Законом України “Про академічну доброчесність”.”;

2) у Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженому зазначеною постановою:

абзац четвертий пункту 6 після слів “державою-агресором)” доповнити словами “з дотриманням цінностей, принципів і правил академічної доброчесності”;

у пункті 7:

в абзаці дев’ятому слово “принципам” замінити словами “цінностям, принципам і правилами”;

абзац сімнадцятий після слів “державою-агресором)” доповнити словами “з дотриманням цінностей, принципів і правил академічної доброчесності”;

в абзаці першому пункту 10 слово “принципів” замінити словами “цінностей, принципів і правил”;

пункт 11 доповнити абзацом такого змісту:

“За вчинення академічного саботажу (затягування або відмова у наданні/несвоєчасне надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації без поважної причини або з підстав, не пов’язаних з оцінкою наукової якості дисертації здобувача), за схиляння до порушення академічної доброчесності до керівника структурного підрозділу закладу вищої освіти (наукової установи), в якому проводиться попередня експертиза докторської дисертації, та рецензентів застосовуються санкції, визначені внутрішніми актами закладу вищої освіти (наукової установи) відповідно до частини другої статті 22 Закону України “Про академічну доброчесність”. Повідомлення уповноваженого органу закладу вищої освіти (наукової установи) розглядаються у порядку та у строки відповідно до статті 37 Закону України “Про академічну доброчесність”.”;

абзац третій пункту 16 викласти в такій редакції:

“Опонент відповідає за об’єктивність та якість підготовленого ним відгуку. За вчинення академічного саботажу (затягування або відмова у наданні/несвоєчасне надання відгуку опонента без поважної причини або з підстав, не пов’язаних з оцінкою наукової якості докторської дисертації), за схиляння до порушення академічної доброчесності до опонента застосовуються санкції, визначені внутрішніми актами закладу вищої освіти (наукової установи) відповідно до частини другої статті 22 Закону України “Про академічну доброчесність”. Повідомлення уповноваженого органу закладу вищої освіти (наукової установи) розглядаються у порядку та у строки відповідно до статті 37 Закону України “Про академічну доброчесність”.”;

пункт 25 доповнити абзацом такого змісту:

“За вчинення академічного саботажу (затягування або відмова у наданні/несвоєчасне надання відгуку/висновку додаткового розгляду без поважної причини або з підстав, не пов’язаних з оцінкою наукової якості докторської дисертації), за схиляння до порушення академічної доброчесності до суб’єкта додаткового розгляду застосовуються санкції, визначені внутрішніми актами закладу вищої освіти (наукової установи) відповідно до частини другої статті 22 Закону України “Про академічну доброчесність”. Повідомлення уповноваженого органу закладу вищої освіти (наукової установи) розглядаються у порядку та у строки відповідно до статті 37 Закону України “Про академічну доброчесність”.”;

в абзацах другому, третьому пункту 33 слова “строком на два роки” замінити словами “на строк від одного до трьох років”;

в абзаці третьому пункту 34 слова “Національним агентством” замінити словами “уповноваженим органом закладу вищої освіти (наукової установи)”;

абзац четвертий пункту 39 викласти в такій редакції:

“уповноважений орган закладу вищої освіти (наукової установи).”;

в абзаці четвертому пункту 40 слова “Національного агентства” замінити словами “уповноваженого органу закладу вищої освіти (наукової установи)”;

пункт 41 викласти в такій редакції:

“41. Звернення з повідомленням щодо виявлення факту наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації розглядає уповноважений орган закладу вищої освіти (наукової установи).

Звернення з повідомленням щодо виявлення факту наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та скарга на рішення уповноваженого органу закладу вищої освіти (наукової установи) розглядаються відповідно до статті 40 Закону України “Про академічну доброчесність”.

Уповноважений орган закладу вищої освіти (наукової установи) надсилає до МОН разом із супровідним листом копію прийнятого рішення щодо виявлення в дисертації, наукових публікаціях, зарахованих за її темою, факту наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації:

з результатами проведеного аналізу доказів, які підтверджують факт наявності фабрикації, фальсифікації;

з результатами проведеного аналізу виявлених за допомогою відповідного програмного забезпечення фрагментів збігів щодо неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів без відповідного посилання;

з посиланням на норми законодавства.

Звернення з повідомленням щодо виявлення факту наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в дисертаціях, наукових публікаціях, зарахованих за її темою, не розглядається у разі прийняття МОН рішення про визнання недійсним рішення докторської ради про присудження наукового ступеня доктора наук, про позбавлення наукового ступеня, про визнання недійсним (скасування) рішення відповідної ради про присудження наукового ступеня та визнання відповідного диплома недійсним у зв’язку з добровільною відмовою особи від наукового ступеня.”.
